

Kaip parengti mokslinį straipsnį publikuoti

dr. Gintarė Tautkevičienė

Įvadas

Modulio tikslas – supažindinti su straipsnio rengimo procesu, mokslinio straipsnio struktūra ir sudėtinėmis dalimis, mokslinės kalbos ypatumais, straipsnio publikavimo procesu.

Žinios ir gebėjimai

Susipažinę su šiuo moduliu, gebėsite:

- pasirengti straipsnio rašymui;
- suplanuoti straipsnio struktūrą ir parašyti jo sudėtines dalis;
- parengti straipsnį pagal mokslinei kalbai keliamus reikalavimus;
- parengti redkolegijai lydimąjį laišką ir kitus dokumentus;
- suvokti publikavimo ir recenzavimo procesą;
- taisyti straipsnį atsižvelgdami į recenzentų pastabas;
- viešinti ir dalytis informacija apie publikuotą straipsnį su pasaulio bendruomene.

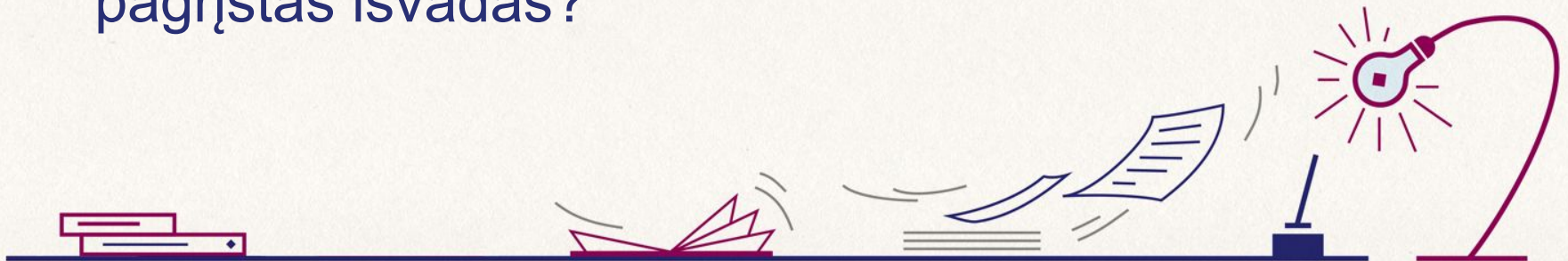
Straipsnio rengimo etapai

Pasirengimas straipsnio rašymui

Būtina žinoti atsakymus į klausimus:

- koks tyrimo tikslas?
- koks tyrimo klausimas ir (ar) hipotezė?
- kokie metodai geriausiai leistų pasiekti tikslą?
- kokie ištekliai reikalingi tyrimui atlikti?
- kaip bus kontroliuojamas tyrimas?
- ar gauti visi tyrimui reikalingi etiniai ir teisiniai leidimai?
- ar tyrimų imtis ir duomenų statistiniai skaičiavimai leidžia daryti validžius apibendrinimus ir pagrįstas išvadas?

Mokslinės literatūros paieška ir skaitymas

- Reikia įvertinti, kaip išsamiai pasirinkta tema jau yra ištyrinėta, ar daug yra publikuotų straipsnių šia tema.
- Būtina sekti sritis (tematikos) naujoves ir pažangą.
- Pravartu identifikuoti temas ir sritis, kuriose galima vykdyti tyrimus.

Rengiantis rašyti straipsnį, verta...

- Susipažinti su pasirinktos tematikos apžvalginiais straipsniais ir specialiais žurnalų numeriais.
- Užsisakyti naujienų informavimo paslaugą (angl. *Alerts*).
- Bendrauti su dominančių straipsnių autoriais konferencijose, el. paštu arba socialiniuose tinkluose.
- Tyrimų tematiką atitinkančius šaltinius kaupti ir tvarkyti naudojant kompiuterizuotas informacijos tvarkymo programas.

Straipsniui publikuoti tinkamo žurnalo kriterijai

- Atitinka mokslo kryptį, kurioje vykdomi tyrimai.
- Yra recenzuojamas.
- Redaktoriai yra žinomi krypties mokslininkai.
- Indeksuojamas duomenų bazėse (pvz., *WoS*, *Scopus*).
- Turi aukštus cituojamumo rodiklius (angl. *Impact Factor*), reitingą tarp mokslo krypties žurnalų (angl. *Ranking*) ir kt.

 Žurnalas pateikia reikalavimus straipsniui ir (ar) ruošiniui, pristatomas recenzavimo procesas ir straipsnių atrankos kriterijai.

IMRaD mokslinio straipsnio struktūra

Išvadas – kodėl tyrimas atliktas?

Bendras kontekstas ir esama situacija

Problemos pagrindimas

Tyrimo tikslas

Metodų dalis – kas buvo atlikta?

Kas buvo daroma siekiant atsakyti į tyrimo klausimą

Rezultatų dalis – kas buvo rasta?

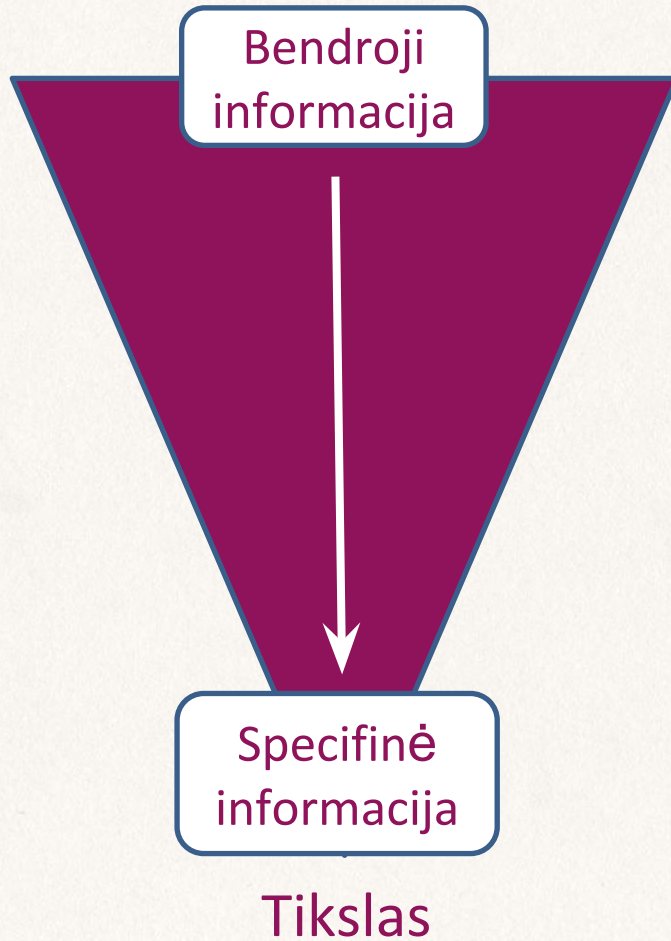
Rezultatai (duomenys)

Diskusijų dalis – kaip tyrimas prisideda prie mokslo srities (disciplinos) vystymo?

Sprendimai ir išvados

Literatūra, padėkos

Įvadas

Kontekstas: bendroji mokslo srities (temos) informacija
– aktualumas tarptautinei auditorijai

– plati (specializuota) skaitytojų auditorija

Naujausia srities (tematikos) informacija (ne senesnė kaip 3–5 m. mokslinė literatūra)

Problema (kas dar yra netyrinėta)

Tyrimo klausimas / keliamos hipotezės

Metodai

Kas buvo tiriama

- tyrimo logika
- imties atrankos metodai, etikos klausimai
- medžiagos, instrumentai, gaminiai

Kas buvo atlika

- procesai, kontrolė
- kintamieji, matavimai
- tyrimų pakartojimai

Kaip analizuojami duomenys

- duomenų konvertavimas
- statistiniai skaičiavimo metodai
- papildoma medžiaga (jei žurnalas leidžia ir (ar) reikalauja)

Rezultata

i

Pateikiamos
nuorodos į
metodus

- metodų dalis neturi būti kartojama
- tik paminėti tyrimų (analizės) metodai arba pateikiamos nuorodos į juos

Grupuojami ir
išskiriami
duomenys

- rezultatai grupuojami į poskyrius
- pateikiamos nuorodos į kiekvieną lentelę ar grafinę medžiagą
- lentelėse ar grafinėje medžiagoje pateikta informacija neturi būti kartojama
- išryškintos tendencijos ir ryšiai tarp duomenų

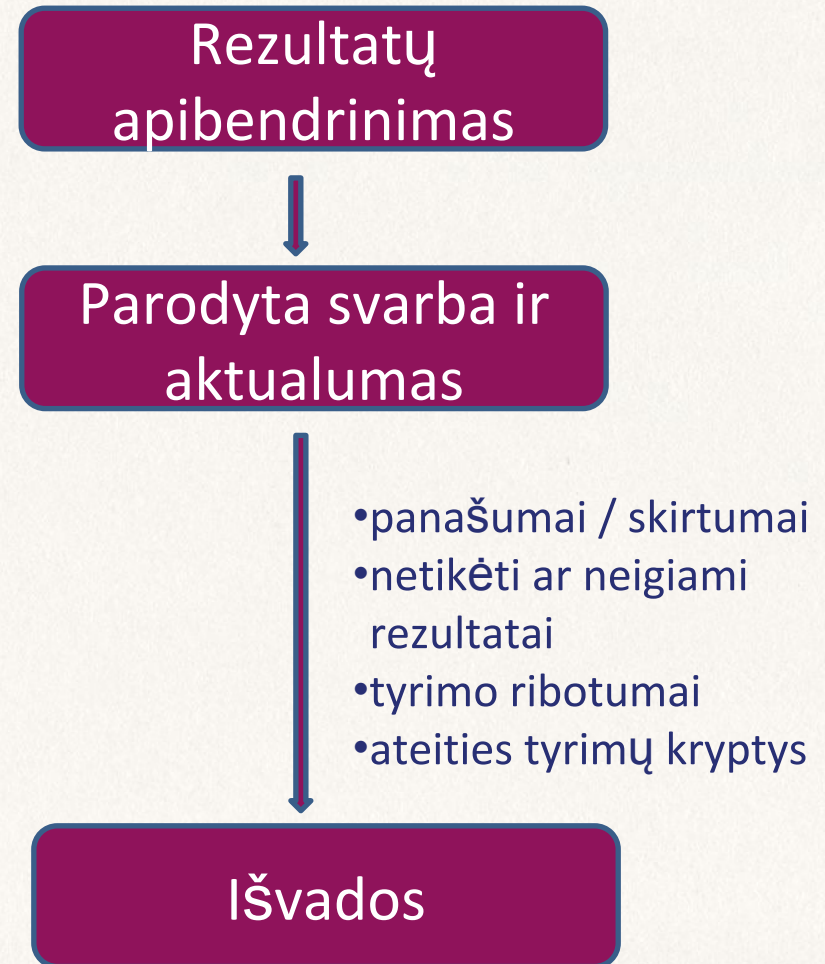
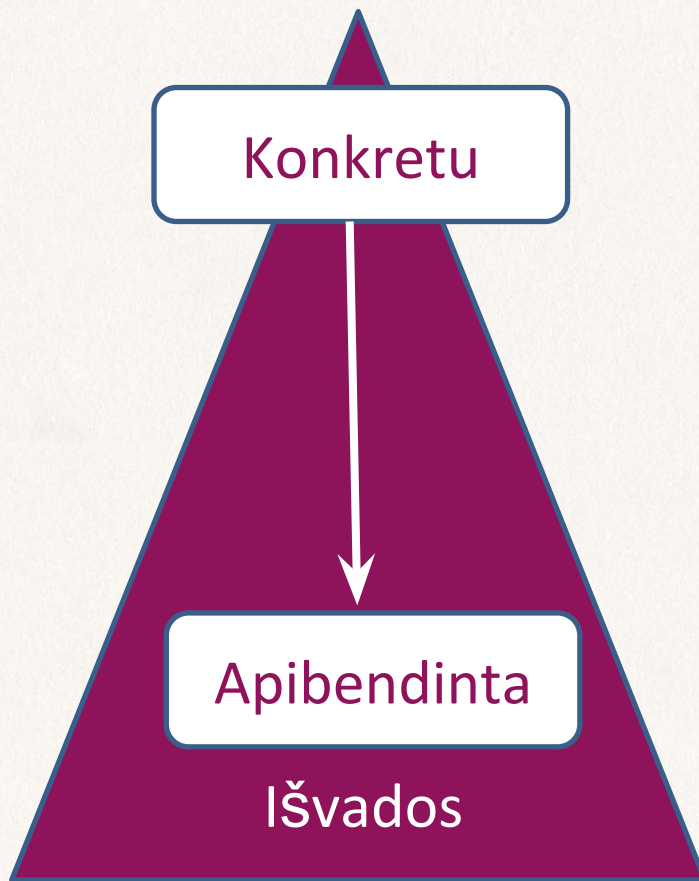
Rezultatų
aprašymas

- rezultatai pateikiami, bet neinterpretuojami
- jeigu reikia, pateikiami papildomi duomenys ir pirminiai tyrimų duomenys

Aprašant tyrimo rezultatus vartojamas būtasis laikas (teoriniuose straipsniuose vartojamas esamasis laikas)

Diskusijos

Diskusijos

- Paaiškinamas tyrimo indėlis į mokslo sritį ar discipliną.
- Interpretuojami ir paaiškinami pagrindiniai rezultatai, bet nėra kartojami ar pristatomi nauji rezultatai.
- Paaiškinama, kaip gauti rezultatai dera su srities ar disciplinos žiniomis, koks jų vaidmuo ir vieta.
- Diskutuojami netikėti ar neigiami rezultatai, pristatomas tyrimo ribotumas, naujai iškilusios problemos ir tolimesnių tyrimų kryptys.
- Logiškai vedama prie pagrindinių tyrimo išvadų.
- Baigiama išvadomis ir rekomendacijomis, atsakančiomis į iškeltą tyrimo klausimą.

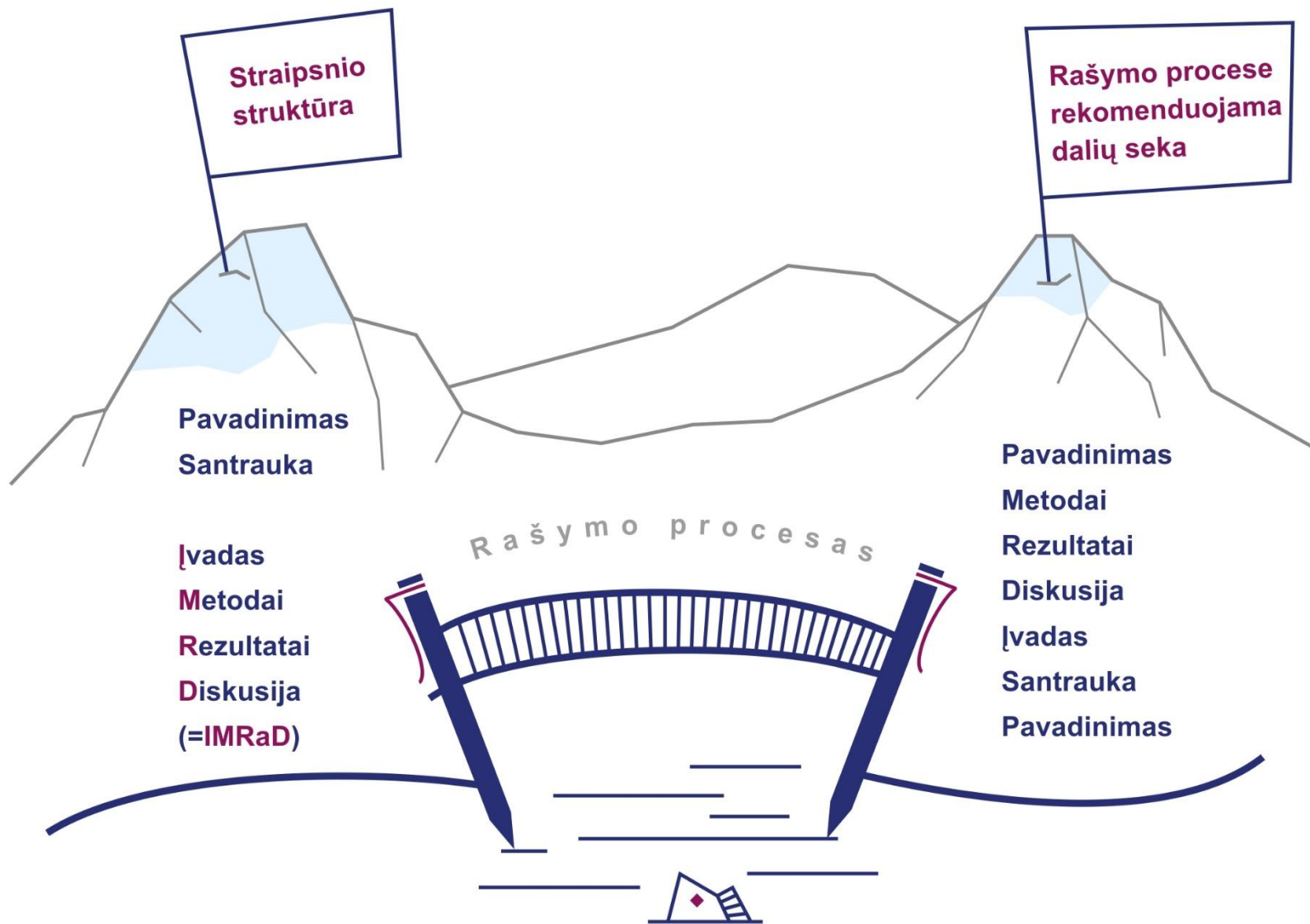

Svarbu

- Įvadas turi pagrįsti, kodėl straipsnis turėtų būti priimtas publikuoti žurnale ir perskaitytas kitų tyrėjų.
- Metodai ir rezultatai turi derėti tarpusavyje ir turi būti pristatyti laikantis pasirinktos loginės sekos.
- Diskusijų dalis turi pristatyti gautus rezultatus kitų mokslinių tyrimų kontekste, parodyti, kuo jie naudingi mokslo sričiai ar disciplinai.
- Išvados turi tiesiogiai atsakyti į įvade iškeltus probleminius klausimus, nekartoti diskusijų dalyje pateiktos informacijos, pateikti didesnio masto apibendrinimus, parodyti svarbą, poveikį ir reikšmę mokslui ir praktikai.

Straipsnio rašymo procesas

Straipsnio rašymo seka

- Logiškai pateikti vaizdinę medžiagą (lenteles, grafikus, paveikslus).
- Aprašyti rezultatus.
- Rašyti atskiras straipsnio dalis pagal straipsnio tipą ir žurnalo reikalavimus.

Rezultatų pateikimo logika:

- Chronologine seka
- Svarbesni ↔ mažiau svarbūs
- Bendresni ↔ specifiniai
- Paprasti ↔ sudėtingi

Turi pateikti išsamų tyrimo vaizdą

Patarimai straipsnių autoriams

- Rašyti paprasta, ne tik konkrečios srities ekspertui suprantama kalba, kad straipsnį būtų lengva skaityti.
- Vartoti mokslinę kalbą, vengti publicistinio ir meninio stiliaus.
- Straipsnio esmę pateikti santraukoje ir pirmuose straipsnio paragrafuose, kad skaitytojui būtų aišku, apie ką bus rašoma straipsnyje.
- Vadovautis logine tyrimo pristatymo, o ne chronologine tyrimo seka.
- Parengti straipsnio loginę struktūrą ir ją užpildyti tekstu.
- Nesijaudinti, jeigu iškart sunku rasti tinkamų terminų ar pasakymų, – prie jų galima grįžti redaguojant tekstą.

Patarimai straipsnių autoriams

- Redaguojant tekstą laikytis rašybos ir skyrybos taisyklių, jeigu reikia, naudotis atitinkamais žodynais ir žinynais.
- Apibrėžti terminus įvade arba toje teksto vietoje, kur jie pirmą kartą pavartojami.
- Kai terminas verčiamas iš kitos kalbos, skliaustuose parašyti termino formą originalo kalba.
- Pirmąją parašyto straipsnio versiją paprašyti perskaityti kolegų, tyrinėjančių panašią mokslo sritį ar tematiką.
- Jeigu straipsnis publikuojamas anglų kalba, rekomenduojama paprašyti straipsnį perskaityti asmens, kurio gimtoji kalba yra anglų ir kuris išmano anglų kalbos sintaksę ir gramatiką.

Prieš pateikdami straipsnį įsitikinkite, kad...

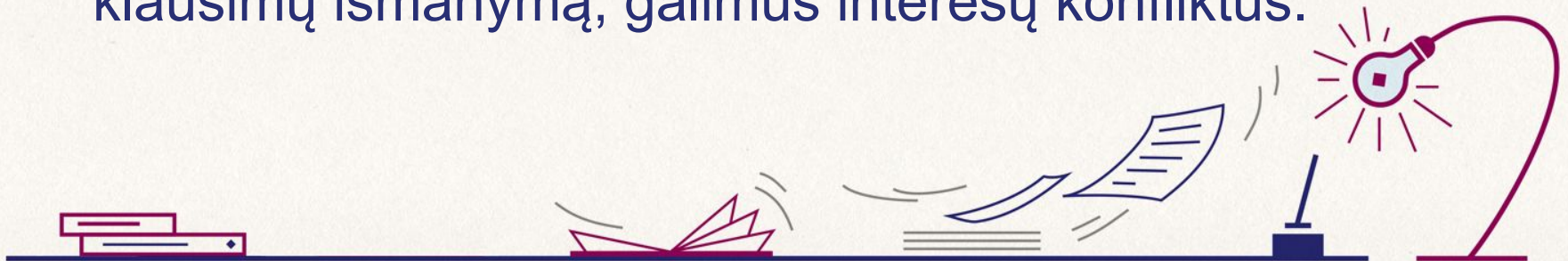
- Straipsnio pavadinimas ir santrauka dera su pagrindiniu straipsnio tekstu.
- Tyrimo klausimas tiesiogiai susijęs su tyrimo problema.
- Informacija pateikiama linijine seka: įvade pradedama nuo bendros ir einama prie konkrečios, specifinės informacijos, o diskusijų ir išvadų dalyje – nuo specifinės, konkrečios informacijos prie apibendrinimų.
- Yra aiškūs ryšiai ir sąsajos tarp atskirų straipsnio dalių.
- Išvados tiesiogiai atsako į įvade iškeltus probleminius klausimus.
- Nėra per daug apibendrinimų ir perteklinės informacijos.
- Straipsnyje analizuojami aktualūs, svarbiausi, naujausi literatūros šaltiniai.

Straipsnio pateikimas žurnalui

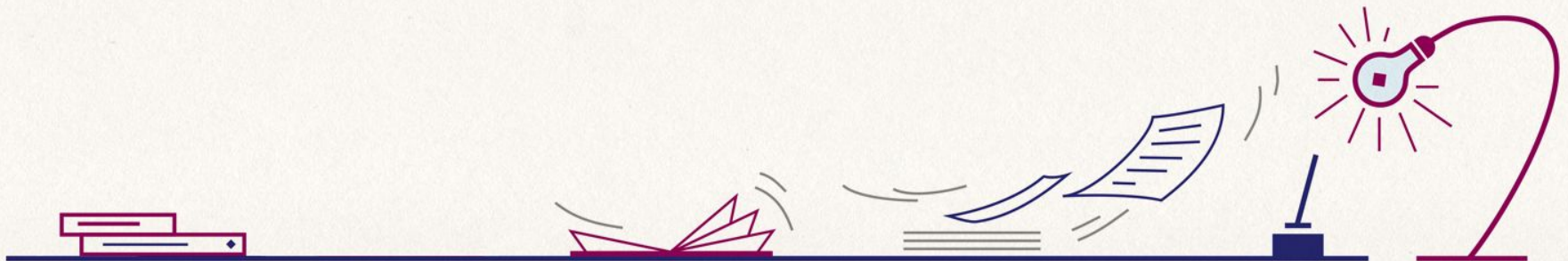
Būtina griežtai laikytis žurnalo reikalavimų:

- pateikti visus reikiamus dokumentus;
- straipsnį parengti tinkamu formatu;
- cituoti šaltinius ir parengti literatūros sąrašą pagal žurnalo nustatytą citavimo stilių;
- lydimajame rašte leidėjui aiškiai ir trumpai pristatyti save ir bendraautorius, straipsnio esmę, parodyti savo santykį su žurnalu, parodyti įsigilinimą į studijuojamą temą, parodyti savo tyrimo unikalumą ir aktualumą, etikos klausimų išmanymą, galimus interesų konfliktus.

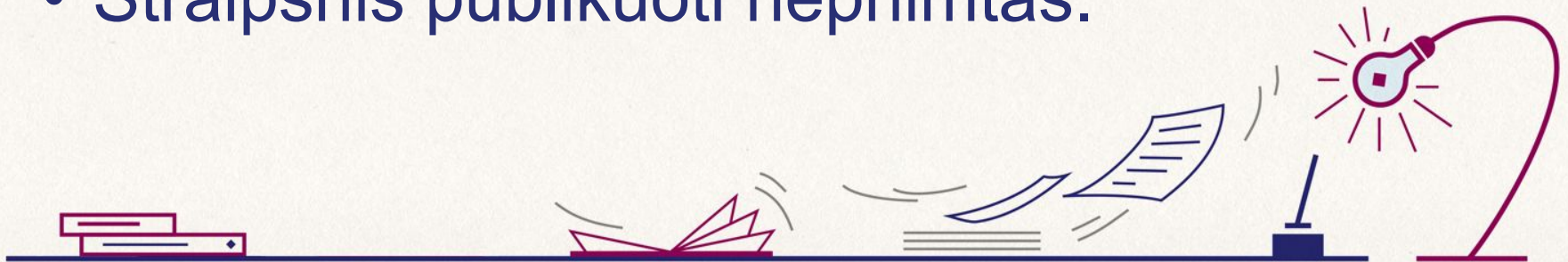
Dalykai, kurie svarbūs recenzentams

- Straipsnio pavadinimas yra informatyvus ir atspindi straipsnio turinį.
- Santrauka yra aiški ir išsami.
- Straipsnis pristato naujus, inovatyvius ir reikšmingus tyrimų rezultatus ir įžvalgas.
- Įvade išsamiai pristatytas tyrimo kontekstas.
- Aiškiai išdėstyti tikslai, metodologija, procedūros.
- Straipsnyje pristatomi rezultatai yra validūs, pagrįsti, logiški ir tikslūs.
- Vartojama mokslinė, argumentuota kalba ir mokslo kryptyje priimti terminai.
- Straipsnis yra parašytas patrauklia ir skaitytoją įtraukiančia kalba.
- Panaudota tinkama literatūra, pateiktos teisingos nuorodos į cituojamus šaltinius.

Žurnalo redakcijos sprendimas dėl publikavimo

- Priimta publikuoti be pastabų (pasitaiko itin retai).
- Reikia atlikti nedidelius taisymus (koreguoti lenteles ar paveikslus, perrašyti skyrius).
- Reikia atlikti didesnės apimties taisymus (gali būti rekomenduojama koreguoti metodologiją ir (ar) pakartoti tyrimą).
- Straipsnis publikuoti nepriimtas.

Rankraščio taisymas

- Atliktus taisymus reikia pažymėti taip, kad jie būtų aiškiai matomi redaktoriams.
- Atsakymo tekste prie pastabų būtina pateikti komentarus ir nurodyti puslapių ir eilučių numerius, kur minimi taisymai atlikti.
- Rašant atsakymą būtina įsitikinti, kad pateikiamas išsamus ir tikslus atsakymas į **kiekvieną** recenzento pastabą ir (ar) siūlymą.
- Rengiant atsakymus reikia parodyti, kad recenzento pastabos jums yra svarbios ir gerbiate recenzento nuomonę, netgi jei atsisakote atlikti taisymus.
- Būtina padėkoti recenzentams už jų indėlį tobulinant straipsnio rankraštį ir užtikrinant aukštą publikacijos kokybę.

Paskelbus straipsnį

- Straipsnyje paskelbtas tyrimas pristatomas konferencijose, susitikimuose ir kituose renginiuose.
- Informacija apie straipsnį skelbiama asmeniniame ir institucijos tinklalapiuose, naujienlaiškiuose.
- Straipsnio nuoroda dalijamasi tinklaraštyje ir kitose socialinėse medijose (*Twitter, Google+, Facebook* ir kt.).
- Informacija apie publikacijas skelbiama mokslininkų socialiniuose tinkluose (pvz., *LinkedIn, ResearchersID, ResearchGate* ir kt.).
- Tyrėjo identifikatorius (pvz., *ORCID, ResearcherID*) susiejamas su publikacijomis (jei tyrėjo identifikatorių neturite, juos turėtumėte susikurti prieš publikuodami straipsnį).
- Atnaujinami *Scopus, Google Scholar* profiliai.
- Užsakoma informavimo paslauga (angl. *Citation Alert*), leidžianti sekti publikuotų straipsnių citavimą.

Sužinokite daugiau

- Tekstas
- Nuorodos
- Naudota ir rekomenduojama literatūra
- Vaizdo paskaita ir klipai

Pasitikrinkite žinias

- Praktinės užduotys
- Savikontrolės testas

